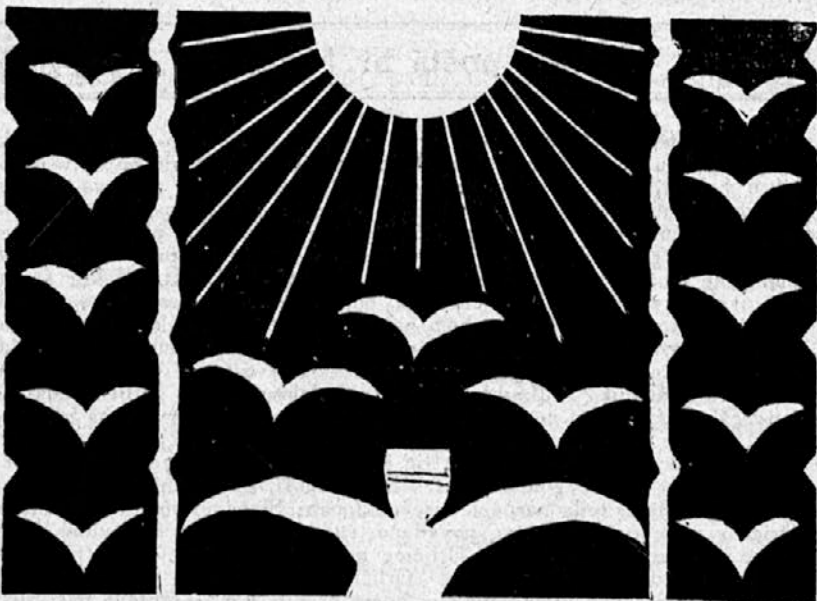

Poštnina plačana v gotovini.

Leto 1925/26, št. 8. april.

ORLIČ
LETNIK JESTI

L J U B L J A N A

VSEBINA

R. Trnovčan: Procesija	85
Br. E.: Pismo bratu Nardžiču	87
Škof Anton Martin Slomšek	87
Abbé J. Ch. Paris: Med francoskimi bratci	88
Prof. Fr. Pengov: Kanarček. (Dalje.)	89
Sestra Anica: Grda deklica. (Dalje.)	91
Štefan T.: Orlič Pavlek. Igrica. (Dalje.)	93
Br. E.: Voščilo Orličke za Veliko noč	95
Med. V. Kocijančič: Zajemljivo razpotje	95
Za bodrilo in razvedrilo	96

Vesela pošta br. Nardžiča.

Strmec na Goriškem, 5. III. — G. urednik! Zelo mi je bilo težko, da se na povratku iz Italije nisem mogel oglasiti pri Vas. Stric je že v Rimu tožil o boleznih in poslabšalo se mu je v Assisiju tako, da sva morala nekaj dni ostati v Frančiškovem mestu in potem nemudoma domov. Stric je s svetoletnim potovanjem zaključil tudi svoje zemsko potovanje. Dne 1. marca smo ga pokopali in sedaj sem sam na svetu. Zapustil mi je lepo premoženje in odločil, naj se vse porabi za nečaka Mirkota. Kakor so mi nasvetovali g. župnik v Srednjem logu, bom odšel v Gorico, da se nadalje izobrazim. Ako mi dovolite, se bom oglasil tudi iz Gorice, kjer mislim zelo razširjati orlovsko idejo. Za vso potrpežljivost, ki ste jo imeli s popravljanjem mojih čačk, sem Vam srčno hvaležen in ostajam vedno prevdani Orlič Mirko Mlekuž. — (Ljubi Mirko! Tvoj dobri stric je gotovo sedaj že pri nebeškem Očetu in moli zate. Ostani vedno tako dober in boš najlepše ohranil spomin na blažega gospoda. V Gorici se oglašil pri g. prof. F. Terčelju, on bo skrbel zate kot drugi stric. Pozdravi ga! Kmalu zopet piši! - Ur.)

Ljubljana, realna gimnazija, 1. III. — Spošt. g. urednik! Mnogo sem čul o Vašem listu, toda naročen nisem bil nanj. Slučajno so mi ga prinesle sestre v nedeljo, in resnično povedano, čudil sem se, ko sem videl, kako junaško stopajo mladi Orlič in Orličice na plan, kako znajo pisati... Odločil sem se, da tudi jaz naročim »Orliča«. Pošiljal Vam bom prispevke. Katoliški dijaki smo vedno branili in bomo branili, kar je svetega naši duši, našemu srcu... S spoštovanjem — Jamski. — (O Vašem delu pri org., ki jo v pismu posebej omenjate, sem poučen in ste tudi nam dobrodošli. Morebiti bi me pa prišli kaj obiskat v Marjanišče, da bi se lahko osebno kaj več pomenila. Delo za dobro stvar je povsod dobrodošlo, Bog živi! - Ur.)

Literatom! — S. Ž. — Nekateri Tvoji verzi so zelo fletni, samo misli se mi zde preveč vsakdanje. Pošlji še kaj! — R. Trnovčan. »Velikonočno jutro« je prav lepa himna na slavnostno razpoloženje za ta dan, pa nisi kos ritmu in skaziš tako res lepe misli. »Procesija« v prozi se mi je zdela lepša, zato pesmi nisem popravljal. Ti imaš vse talente, da postaneš nekdanj naš orlovski pesnik in pisatelj! — Orlič in Orličke na Raki. Kdo pa je Vam povedal za moj god? No, pesmica me je ganila in to je

Nadaljevanje na predzadnji strani.

R. Trnovčan:

Procesija.

Od juga je zavelo toplo in božajoče. Dahnilo je v polja, vzcvetela so, dahnilo v gozdove, ozeleneli so. Iz trpljenja velikega tedna se je oglasila hvalnica. Vsa narava jo je pela.

Bilo je na veliko soboto popoldne.

Pred Domom je žarelo rdečih srajc, polglasni krik je včasih vzkipel, zdravi obrazi so se vedno obračali proti cerkvi. Med Orlički so stopali Orli, a tudi tem je drhtelo v dušah kot pričakovanje nečesa lepega, velikega.

Mimo Doma so vreli ljudje k cerkvi. Vsakdo se je ozrl v Orle, marsikdo se je ustavil, zadovoljno se nasmehnil in pokimal.

Boltežev Tonče je bil danes prvič v kroju. Dolgo je prosil zanj in danes ga je dobil. Ponosno je stopal pred Domom sem in tja in se rad obračal proti cesti, češ, naj me vidijo.

V zvoniku so se oglasili zvonovi. Mogočno, veličastno so zapeli, da se je streslo ozračje do šmarne gore. Starček, ki je šel med zadnjimi proti cerkvi, se je odkril. Okoli Doma je vse utihnilo.

Troblja je zapela visoko in jasno. Alešov Jože je poveljeval z zvonkim glasom in Orlom so se udje kar sami gibali. Rdeče srajce so se premaknile v zahajajočem solncu, vzravnale se in četa je stala tik ob cesti, polna pričakovanja in hrepenenja.

Od cerkve se je razvila procesija. Najprej otroci. Z začudenimi očmi in odprtimi ustmi ter so migali znanim Orličem. A ti so se držali resno in mirno. Otroci so odšli dalje in se še dolgo ozirali nazaj na živobarvane srajce. Prihajali so drugi. Tonče je čakal na mater. Ugledal jo je. Matí mu je zadovoljno pokimala, nato se je utopila v molitev. Tam zadaj so stopali možje. Tonče je ugledal sključeno dedovo postavo. Ded se mu je nasmehnil. Premikal je jagode na rožnem vencu in molil.

Vaditelj Francelj je stopil pred Orliče in jim zašepetal, naj pazijo. Troblja je vnovič zapela v svečano tihoto. Orli in Orlički so se premaknili, obrnili in obstali.

Pred četo se je vzdignil prapor. Oči vseh so se obrnile vanj. Zastava je lahno vztrepetala in orla je osvetilo solnce, da je blestel kot bi bil iz zlata. Alešov Jože je zvonko zaklčal

povelje in četa se je premaknila. Orel na praporu se je nagnil, nato se vzravnal in se nalahko odzibal. Četa je odkorakala.

Zvonovi so peli. Njih pesem je bila hvalnica Bogu za vse dobro. Orli so se uvrstili v procesijo in korakali s krepkim korakom, naraščaj je pa drobnel za njimi. Danes ni bilo treba poveljevati, vsi so bili tihi.

Tonče je občutil vso lepoto. Zvonovi so peli vstajenje, semtertja je zagrmel strel iz topa, tik za četo so pa cingljali zvončki in pevci so peli velikonočne pesmi. Pred četo je pa plaval srebrn orel in se svetil v solncu. Daleč spredaj so vihrala temnordeča bandera in od njih je kipela glasna molitev in polnila breg in dol.

»Lepo je!« je pomislil Tonče. Čepičo je tiščal v levici, z desnico si je pa potegnil preko oči, da bi jasno videl in občutil...

Tik za vasjo je bil ovinek. Tonče je videl vso procesijo. Daleč tja čez polje je šla. Orli so zavijali. Malenškov Ivan je nagnil prapor in ga spet vzdignil. Sel je prvi, visoko vzravnan in močan. Za njim Alešov Jože, nato člani, vsi resni, odkriti, jasno gledajoči. Pred naraščajem je stopal vaditelj Francelj. Surko si je popravil na rame, ozrl se po Orličih in z drobnimi koraki zavijal.

Zadaj je stopal z monštranco v rokah gospod župnik. Oči so mu ušle na polje, ki se je pordečilo z orlovskimi srajcami. Srce mu je vzdrhtelo od veselja in zanosa in zaprosil je:

»Gospod, naj ti bodo ščit pred sovragi! Ne daj, da bi se izgubili!«

Zvonovi so peli, procesija se je vračala v cerkev. Zastave in bandera so se nagibala, v cerkvi še enkrat vzplapolala in se ustavila. Na oltarju so gorele vse sveče, lestenec v stropu je žarel od luči, vse je pisano migotalo.

Orli so prišli do cerkve. Malenškov Ivan je nagnil prapor, stopil čez prag in ga še enkrat visoko vzravnal. Po cerkvi so zabobneli krepki koraki. Orli so prikorakali do oltarja in se postavili v dve vrsti. Naraščaj je junaško prikorakal za njimi. ves razgret in rdeč.

Med vrati so zacingljali zvončki. Nebo z Najsvetejšim je plavalo nad glavami in duhovnik je blagoslavljal.

Orgle so zapele velikonočno pesem — — —

Tonče ni vedel, kako je prišel iz cerkve. V pesem vstajenja je odjeknilo zvonjenje zvonov in vmes je kipela molitev. Preveč je bilo vsega, da bi doumel — — —

»Lepo je bilo!« je dejal doma in odšel pred hišo.

Mračilo se je. Večerna zarja je pordečila nebo in v vasi so pritrkavali velikonočni zvonovi.

Tonče je poslušal in strmел — — —

Br. E.:

Pismo bratu Nardžiču.

Pojdi, o pisemce,
zlēti v daljave,
nesi pozdrave
preko morjā!

»Striček, Bog živi te! —
Morje nas loči...
Pismo svedoči
zvezo srcā...«

»Brate ameriške
dvigaj, — Slovence —
plēti si vence
v srečo rodū!« —

»Pišeš nam... Vedno še
ljubiš »Orliča!
List nam je priča. —
Hvala Bogū!« —

Škof Anton Martin Slomšek,

o katerem smo pisali v 4. številki »Orliča«. Kakor poročajo slovenski listi, se vrše priprave, da bi ga proglasili za blaženega in pozneje za svetnika. To bi bil prvi proglašeni slovenski svetnik. On je bil prijatelj slovenske mladine na zemlji in je sedaj gotovo njen prošnik v nebesih. Naj bo on zavetnik vseh Orličev in Orličic!

Čim dalje stopam v življenje, tem močnejše postaja moje prepričanje, da je resnica najlepša in najredkejša.

Delacroix.

Abbé J. Ch. Paris:

Med francoskimi bratci.

Ko sem na Veliko noč popoldne stopil na veliko dvorišče nekega zavetišča v pariškem delavskem okraju, je vse nenkrat zavreščalo okrog mene:

»Gospod, vi greste tudi z nami, vi greste tudi z nami!«

»I, kam pa, kdaj pa?«

»V bois de Vincennes, bois de Vincennes! Jutri gremo, jutri!«

Nekaj sem se hotel izgovarjati, da nimam časa, a ni šlo, moral sem se vdati. Velikonočni ponedeljek še praznujejo, a ne kot velik praznik, le kot sopraznik; zato so se domenili ti pariški Orličiči, da gredo ta dan s svojim voditeljem v gozd, ki se imenuje po predmestju Vincennes, da se bodo tam igrali ves dan orožnike in roparje.

Ko so me v ponedeljek zjutraj zagledali, bi se skoro stepli, s katero skupino bom šel, čeprav je neprekosljivi mladínoljub g. Caillet že vse prej določil. Mirno me je obstopila moja skupina in se smejala tovarišem. Nekaj sem jih že poznal po obrazu, od svojih nedeljskih obiskov, a večina mi je bila nova. Nova pravim, ker tuja bi bil prehud izraz, saj se obnašajo, kakor da smo sami stari znanci.

Sedli smo v železniške vozove. Začeli so mi najprej kazati, kaj so mi prinesli za kosilo; ta kos potice, oni čokolado, tretji pomarančo, četrti mesa itd. Potem so mi začeli razvijati načrt za igro. Moral sem jim povedati, da igre ne poznam. Da ste jih vi videli, kako so poskočili s klopi, pa nadme, kaj se to pravi. Začela se je šola, da me je bilo skoro strah. Počasi so mi dopovedali, da so eni roparji, drugi orožniki, da se eni skrivajo, drugi pa jih love. Na raznih krajih gozda postavijo orožniške postaje, jih zvežejo s telefonom...

»Kakšnim telefonom neki?!« sem se norčeval.

Ali sem se opekell! Štirje skočijo k zaboječku, ga pricitrajo predme in izvlečejo iz njega pravo pravcato pripravo za napeljavo vojaškega telefona. No, sem si mislil, ti še komaj telefonirati znaš, tile pobalini naj pa telefon napeljujejo. Saj ni bilo nikomur nad 15 let, po izobrazbi pa so bili iz meščanske in nižjih razredov srednje šole.

Poglavar roparjev me je povabil, naj bom ropar, da mi bo vse povedal, kaj moram delati. Orožniški častnik pa je ugovarjal, da se ne spodobi, da bi bil ropar, da moram biti orožnik in roparje preganjati; pa tudi laže je za orožnika, je še dostavil. Končno smo se zedinili, da bom najprej orožniški, potem pa roparski novinec.

¹ Izgovori: *bua d vèsen* = gozd v Vincennes.

Vožnje pa le še ni bilo konec. Hotel sem malo spoznati svoj svet. Poprašal sem po šoli, po napredku, po pridnosti. Vsevprek so mi začeli praviti, česa se kdo uči, v kakšno šolo hodi; ta se je pobahal z dobrim izpričevalom, oni s slabim, kakor je pač navada pri taki mladini. Zase sem se pa tiho veselil, češ sedajle bodo pa začeli udrihati po šoli, po predstojnikih, saj vedo, da nikogar ne poznam, da nikomur ne morem škodovati. Saj sem vedel, da so izmed petih besed, ki jih naš dijak izpregovori, vsaj tri zabavljice. Pa tudi to pot sem se opekel. Res so čebljali o vsem mogočem, a ne besede zabavljanja nisem slišal. V svoji hudobiji sem poskušal napeljati vodo na ta mlin. Zastonj! Ne ene žal besede, ne o učiteljih, ne o predstojnikih, ne o odsotnih tovariših nisem izvelkel iz njih.

Ta njihova plemenita poteza mi je vdehnila spoštovanje do tega malega sveta. Sedaj sem razumel njihovo iskreno veselost. Saj njih srca in duše niso zastrupljene s strupom zabavljanja, ki vzbuja medsebojno nezaupanje in spletkarjenje, ki razdira vsako družbo. Ves dan sem potem užival iskreno veselje te mlade družbe in se še sam poživil in pomladil ob njej. Včasih pa sem se spomnil naših dijakov in šolarjev, ki so v tem pogledu tako malo podobni francoskim bratcem.

Ali bi ne bilo lepo, bratec, če bi postal tudi ti tako plemenit in ne bi nikdar zabavljajl čez nikogar?

Prof. Fr. Pengov:

Kanarček.

(Dalje.)

2. večer.

Vinko: »To kar ste nam bili povedali zadnjič, atek, sem vedel v glavnem že iz šole. Toliko bolj pa me zanima, kako da more ptič s svojimi prsti oklepati vedno, da celo v spanju drobne prečke, ne da bi se utrudil pri tem«.

Oče: »Če hočeš to razumeti, moraš najprej vedeti, da se pusto meso ne veže s kostmi kar neposredno, ampak s pomočjo dolgih, žilavih vrvic, ki jim pravimo kite. Le pogledite svojo roko in prste na nji; kakó malo mesa je na njih v primeri z veliko močjo, ki jo imate ravno v prstih. To pa pride odtod, ker mišice, ki krčijo in stezajo prste, ne sedijo v roki, ampak v podlakti; zato je ta tako debela in mišičasta. Od teh mišic drže dolge kite pod dlanjo in nad dlanjo do skrajnih prstnih koncev. Prste torej ravnamo in gibljemo iz daljave, kakor pojacova bedra s pomočjo vrvic. O tem se lahko takoj prepričate sami: objemite le z levo roko desno podlaket nekoliko pod komolcem in stisnite prste desnice v pest! Kaj ne,

kako so se napele mišice na desni lakti! To vam je dokaz, da so uprav one skrčile prste.

Ker se kite nič ne krčijo in enostavno nadomeščajo vrv, zato se tudi nikoli ne utrudijo, kakor se meso, in če si to vtisnete v glavo, vam bo tudi kmalu jasna zastavica ptičje noge, ki se nikoli ne utruji. Ali mar ni ptičja noga še mnogo bolj suha kot pa človeška roka? Saj ne dobite na njej skoraj niti sledu o kakem mesu. Zato si lahko mislite, da krivijo tudi tukaj prste dolge kite, ki jim mišice sedijo višje gori na bedru.

Do tukaj je vse precej enostavno in podobno, kakor pri naših nogah in rokah. Zdaj pa pridemo do nekoliko težje točke; če hočemo umeti to, si moramo ogledati poblize, kako da so ustvarjene kosti ptičje noge in kako se pregibajo druga proti drugi.

Kost pri vrhu je kolk; precej pod njim je stegno, ki ga po navadi niti ne vidite ne, kvečjemu pri oskubljeni ptici. Obstoji pa iz stegenice in krepke mišice. Oddelek v sredi, ki mu pravijo ljudje popolnoma napačno 'stegno', na primer pri pečenem pišku, je zelo mesnata golen s kostjo, ki ji pravimo piščal. Končno pride noga, ki obstoji iz dolgega, suhega in z luskami pokritega kraka ter iz prstov. Med stegnom in golenjo je koleno, med golenjo in krakom pa mednartni sklep; ta dva sklepa omogočata pticam, da morejo pregibati posamezne dele bedra v različnih kotih drugega proti drugemu, in sicer toliko bolj, čim nižje počepne ptica.«

Joško: »O, ptičjo nogo so nam v šoli precej natančno razložili. Krak je isto, kar so dlančnice in nartnice pri človeški nogi.«

Oče: »No, dobro, vsaj približno tako je. Zdaj si pa oglejmo še mišico, ki pregiblje kosti drugo proti drugi. Kar se tiče priteznic nožnih prstov, se po legi nič ne ločijo od priteznic na naših nogah. Teko na spodnji strani prstov kot dolge kite, ki se združijo na dnu kraka v en sam konopec; ta teče po spodnji strani kraka navzgor in se v goleni združi z mišico, ki ji pripada. Prsti se skrivijo, kadarkoli se skrči ta mišica in nategne kito.

Toda — in to je tista zanimiva uredba, na katero bi vas rad prav posebno opozoril — ta priteznic nožnih prstov lahko deluje še na nek drug način; zraščena je namreč na spodnji strani kraka z zelo dolgo kito neke druge mišice. Ta mišica leži ob kolku, njena dolga kita pa teče najprej preko kolena, nato pa se zasučje na zadnjo stran piščali in steče preko mednartnega sklepa k svojemu cilju, k priteznic nožnih prstov.

Če ptič počepne, to je, če močno upogne koleno, se njegova dolga kita bolj togo napne, s tem pa nategne tudi priteznic nožnih prstov, s katerimi je zraščena. Prsti se torej skrivijo in krčevito oprimejo veje, kadarkoli se upogne koleno: Kadar torej naš kanarček počiva, mu lastna telesna teža upo-

giba koleno, s tem ga pa tudi samogibno ali avtomatično pritrdi k veji, in sicer tako krepko, da si ne more želeti kaj boljšega. — Stvar je sicer nekoliko bolj težka, toda upam, da ste jo v glavnih potezah razumeli.«

Joško: »Smo jo; jaz si mislim to reč približno tako, kakor z našimi hlačami; če se vsedem na kolena, se napno hlače preko kolen, spodaj pa postanejo krajše.«

Oče: »No, no! Primera nikakor ni slaba. Vrv ali kos platna, ki ju pritrdimo na obeh nasprotnih konceh, se strumno napneta, če ju prisilimo, da tvorita kot. — Vsekako ste pa uvideli, da bi ptič s tako pripravo sedel lahko na veke na svoji palici...« (Dalje.)

Sestra Anica:

Grda deklica.

(Dalje.)

(Iz vestfalskih legend Ane Krane.)

Ubogi starši so se trudili na vso moč, da pridobe toliko premoženja, da bi po njihovi smrti Dina ne bila v nadlego tujim ljudem. Dina pa je rastla in se telesno in duševno lepo razvijala, le njen skaženi obraz je ostal grd in ostuden. Toda Dina ni bila nesrečna. Kljub grdemu obrazu sta bila njeno srce in njena duša lepa. S čudovito vdanostjo in potrpežljivostjo je prenašala svoj križ. Skušala je s skrivnimi dobrimi deli napravljati vsem ljudem veselje, kjer je le mogla. V domači hiši je bila svojim staršem pravo veselje. Ker med otroke zaradi spačenega obraza ni smela, jim je skrivaj, celo po noči na okno ali na prag njihovih domov nosila svoje darove in se je drugi dan skrivaj veselila njihovega veselja. Trudnim popotnikom je z zadržanim obrazom nudila pijače iz mrzlega studenca na domačem vrtu. Ko so se otroci igrali v pesku na cesti, je često s ploščate strehe svojega doma vrgla mednje sladkih smokev in datljev in se je, skrita za zastorom, veselila z njimi. — Na vrtu je gojila lepe cvetlice. Koliko veselja ji je napravila na novo razcvela lilija. Pokleknila je k nji, gledala v beli kelih in božala zeleno steblo; svojega grdega obraza pa se ji ni upala približati, da ne bi oskrunila njene čiste lepote. Dina je polnila svojo dušo z vso lepoto, ki ji je odtehtala grdoto njenega obraza. V splošnem je bila že popolnoma umirjena zaradi tega, le včasih, ko je videla kaj prav posebno lepega, ji je prišla njena nesreča zopet do zavesti.

Poleg Manasetovega doma, ločena le s precej visoko živo mejo, je stala napol podrti hiša, ki je morala biti pred časom lep gosposki dom. Ob času naše povesti pa je bila že tako razdejana, da so bili porabni le še nekateri prostori v pritličju. Tu notri so mimogrede stanovali popotni rokodelci in sploh

zelo ubožni ljudje. Kakor hitro so si mogli pomagati za boljše stanovanje, so zapustili to podrtijo. Zato so se stanovalci kaj pogosto menjali.

Ko je prišla Dina nekega jutra na domači vrt, je iz sosednje hiše slišala peti (cviliti) žago. »Spet novi sosedje,« ji je prišlo na misel. »Tesar ali mizar se je zdaj naselil; baš prav, ker ste naša miza in klop na vrtu podrti. To bo mož gotovo rad popravil, saj je gotovo revež, drugače bi ne stanoval v tej hiši in bo rad kaj zaslužil.« Tako so se ji dalje pletle misli. V dekliški radovednosti pa je stopila k živi meji in je razgrnila grmovje, da vidi, kakšni so novi sosedje. Ni se motila. Starejši mož je popravljaval hišna vrata, ki jih je snel in pritrdil v skobelnik. Zato se je prav dobro videlo v stanovanje. Mlada žena je s spretno roko urejala borno pohištvo. Poleg hiše je obiral osel osat in nekatere druge obcestne rastline. Najbrže je le-ta nosil borni družinici skromno imetje. Oči so se Dini zopet vrnile k mladi ženi. »Kako vsa drugačna je kot naše žene. Tako lepa in preprosta. Da bi vsaj stopila iz hiše, da bi jo bolje ogledala!« Tako in podobno je mislila Dina.

Toda, glej, glej! Čez prag prileze, se oprijemlje in še nerodno prestavlja nožice otroček, fantek kakih dveh let. Še negotovo in opotekajoč se stopica po poti mimo očeta, mimo osla in se obrne proti živi meji, kjer je stala Dina, skrita za grmovjem. O, ta otroček! Še nikoli ni videla Dina tako lepega in prisrčnega otroka. S težavo je zadržala, vzklik začudenja, občudovanja, presenečenja. A glej, otroček stopica naravnost proti njej. Ali jo je opazil? Pač ne, saj tako majhni otroci še ne znajo tako dobro pregledati svoje okolice! Skloni se malček in pomaga z drobnimi prstki keberčku, ki se je bil prebrnil na hrbet in se trudil z vsemi močmi, da bi se obrnil, zopet na noge. S skrbnimi otroškimi očmi še gleda malček za ponesrečencem, če se pač ni poškodoval. Ker pa je že prikobacal do svojega skrivališča: pod širok trpotčev list, se otroček obrne v drugo stran. Nekoliko nagne glavico in prisluškuje cvrčanju murenčka v luknji. Cip, cip, čr, čr, cip, cip, čr, čr — o to je pa dolga povest! Malčku se raztegnejo mala usteca v lju-bezniv smešek; kakor da razume zgovornega murenčka. In Dina? Sapo zadržuje, roko pritiska na glasno utripajoče srce, da bi se ne izdala v svojem skrivališču. — »O ta malí, o ta sladki otroček! Kaj naj ti dam, da ti napravim veselje? Toda, jaz sem grda, tako zelo grda in ti ne bi hotel zato ničesar od mene.« V obupu svoje nesreče zakrije Dina ostudni obraz in bridko zajoče. — »Toda: tudi keberček in murenček nista posebno lepa.« S to mislijo natihem odhiti pod granatno jablano, izbere najlepši sad in ga skozi živo mejo zatrklja otroku baš pred noge.

(Konec prih.)

Štefan T.:

Orlič Pavlek.

Igra v dveh dejanjih.

(Dalje.)

II. DEJANJE.

Pozorišče isto kot v I. dejanju.

1. prizor.

Pavlek sam.

Pavlek: Danes prodajajo našo hišo. Od vseh krajev so se zbrali možje, da bi kupili našo drago hišico. In če jo kupijo, ne bom imel več kje stanovati. Oh, kako mi je hudo! (Ihti.) In kdo je vsemu temu kriv? Oče, oče... Če bi pa še mamica živela, bi bil jaz vesel in naše hiše ne bi prodali, pa tudi ljudje me ne bi tako grdo gledali. In Orlič bi bil, kar zdaj ne morem biti, ker me nočejo. O—o—o... (Joče.)

2. prizor.

Pavlek ter Lojze in Blaže, ki prideta, držeč se okrog ramen.

Lojze: O, poglej ga Pavleka! Vedno je sam in vedno se joče.

Blaže: Saj se lahko! Saj veš, da prodajajo danes njihovo hišo. Veš, Lojze, da bi ti videl pijanega Roka, kako je kričal, ko je zvedel, da mu prodajo hišo. Jej, Pavlek, zdaj boš šel pa lahko kar na kako smreko spat. Ha—ha—ha!

Pavlek: Lahko se smeješ, Blaže, ker ne veš, kako mi je hudo. O, Blaže, če bi tudi ti ne imel več mamice, bi videl, kako je hudo na svetu. Vse me prezira, vsakdo me grdo gleda, nikjer ne vidim prijaznega lica. O—o—o... (Joče.)

Blaže: E, Pavlek, jaz vem, da ni tako hudo, kakor si domišljaš. Sicer pa meni nič mar, kaj je s tabo, jaz sem Orlič! Juhe!

Lojze: Kar pojdiva, Blaže, pa pustiva tega cmereža! Pojdiva v telovadnico, saj so gotovo že vsi tam. Veš, Pavlek, četudi te ne maram, ti povem, da imamo ob nedeljah telovadbo. Kar pojdiva. Blaže!

Blaže: Saj res! Adijo, Pavlek! (Oba odideta.)

3. prizor.

Pavlek in Mihec.

Mihec (pride počasi in oprezno ter gleda za odhajajočima): O, Pavlek, ali zdaj vidiš, kako prevzetni so Orlič? In ti še za njimi siliš! To si neumen, Pavlek!

Pavlek: Mihec, kaj ti veš, kaj se to pravi, biti Orlič! Jaz bi dal ne vem kaj, ko bi me hoteli sprejeti medse.

Mihec: To si neumen, Pavlek, da siliš k njim, ko vidiš, da te ne marajo! In zdaj, ko vam bodo prodali hišo, te bodo še bolj grdo gledali! Nikar ne hodi z njimi, Pavlek, rajši hodi z mano! Boš videl, kaj ti bom vse pokazal in dal! Gori na Smrekovem vrhu vem za trojne kose in vse ti dam, če ne boš silil k tem Orličem.

Pavlek: Veš, Mihec, jaz sem rad tvoj prijatelj, pa Orlič bi tudi rad bil. Ti ne veš, kako lepo bi bilo... Pa kaj bi govoril, ko sem preveč žalosten, ker nam prodajajo hišo. Ah, Mihec!

Mihec: Vidiš, Pavlek, če bi imeli Orliči kaj srca, se ne bi norčevali iz tebe. Pa adijo, Pavlek, grem pogledat, če so oče že doma. Veš, šli so tudi oni na dražbo. Bog ve, kdo je kupil vašo hišo? Malo me počakaj, pa ti pridem povedat. (Odide.)

4. prizor.

Pavlek sam.

Pavlek: Zdaj so morda našo hišo že prodali. Oh! Kam bom šel zdaj jaz, kam bom šel, ko me že do zdaj ni mogel nihče videti. Oh, ko bi vsaj še mamica živela! — Aha, zdaj se spominjam, da mi je mamica nekoč pravila, da imam strica v Ameriki, strica, strica — čak, kako se mu neki pravi — aha, stric Jernej! Res, kar k stricu Jerneju bi šel, ko bi ne bilo tako daleč, daleč do Amerike! Če bi vedel, v katerem mestu je stric, pa bi mu pisal, naj pride po me. Toda jaz ne vem, kje je stric in ne morem iti k njemu. Še beračiti bom moral nazadnje in to vse zato, ker nimam več mamice in je oče pijanec! In Orlič tudi ne bom mogel biti. (Joče.)

5. prizor.

Pavlek in Mihec.

Mihec: Pavlek, Pavlek! Veš, naš oče bi kmalu vašo hišo kupili, pa je prav tedaj prišel neki tuji mož in je očeta prehitel. Jaz ga nisem videl, toda oče so rekli, da ima strašno dolgo brado. In vašemu očetu je dal roko, so rekli oče.

Pavlek: Oh, Mihec, ali res ne veš, kdo je oni mož. Veš, če bi jaz vedel, kje je, bi šel precej k njemu in bi ga prosil, naj naju z očetom pusti v hiši. Povej mi, Mihec, povej, če veš, kje je tisti mož!

Mihec: Res ne vem, Pavlek, kje je! Če bi vedel, bi ti gotovo povedal. Sicer pa mislim, da ga boš lahko dobil. (Pogleda proti vasi.) O, poglej, poglej! Tamle gre vaš oče in ž njim neki mož, pa črno in dolgo brado ima, gotovo je to tisti, ki je kupil vašo hišo.

Pavlek: Oh, Mihec, jaz jima grem kar naproti, pa naprosim tistega moža, naj naju pusti v hiši. Gotovo me usliši, prav lepo ga bom prosil.

Mihec: Nikamor ne hodi, Pavlek, saj prideta itak kmalu sem. Vidiš, proti nama gledata, prav proti nama.

Pavlek: Pa počakam, dasi bš jima najrajši kar nasproti stekel. Toda, Mihec, kaj, če je oni mož hud, saj ima tako veliko brado.

Mihec: Nič se ne boj, Pavlek, če ti bo hotel kaj storiti, kar za mano skoči, pa stečeva naravnost na Smrekov vrh. Sicer se pa nič ne boj!

Pavlek: Saj res, kaj bi se bal! Kaj mi hoče neki storiti. Nič se ga ne bom bal, samo prosil ga bom lepo, naj naju z očetom pusti v hiši. (Nestrpno čaka.)

(Konec prihodnjč.)

Br. E.:

Voščilo Orličke za Veliko noč.

Vsaka cvetka meni poje:
 »Daj, pozdravi sestre svoje,
 sladke sreče rajsko moč
 vošči za Veliko noč!«

Meni kliče slednja ptička:
 »Blagor želi vsem, Orlička,
 božjo milost in pomoč,
 rádostno Veliko noč!«

— In nad máno solnce sije:
 »Glej, da Matere Marije
 slavo zrla boš некоč — —
 misli na Veliko noč!«

O, da mé bi — cvetke bele —
 živo tisti dan zapele,
 ko bo vidno pričujoč
 Jezus na Veliko noč!

Med. V. Kocijančič:

Zajemljivo razpotlje.

Kam drži na levo cesta, kam na desno pot?
 V naš namen obrnjen odgovor: prva v požiralnik, vodeč v želodec, druga v sapnik, po katerem dirja ekspresno zrak v pljuča.

Na razpotju! Kako je ta stvar? Pot za dihanje vodi skozi nos; hrana pa pride skozi usta: globoko zadaj v ustih se pa združita v eno — skupno pot. Če močno zinete in še jezik malo doli potisnete, opazite mehki jeziček, majhno, rdečo krpico; jeziček je zadnja pregraja obeh poti. Prav malo časa hodita zrak in hrana isto pot. Bridka ura ločitve pride brzo. Skupna cesta se razcepi v dve. Jeziček gori med razcepom obema veselo maha v slovo.

V sapnik sme samo zrak; za hrano je sapnik »strogo prepovedana pot«. Kadar požiramo, za to določeni poklopec zapre sapnik in zalogaј hočeš nočeš zdrkne preko njega v požiralnikovo cev. Ko je nevarnost minila, poklopec junaško dvigne svojo glavo in se ponosno ogleduje okoli.

Pri požiranju ne smemo govoriti! Poklopec motimo pri njegovem delu. Če govorimo, izdihavamo; zrak, prihajajoč iz pljuč, dvigne poklopec, in hrana, ki sedi na njem, lahko pade v sapnik in se — ubije — ne, ampak zaleti se nam, da smo v trenutku vsi solzni. Navadno je to brez posledic, a pride li kaj hrane v pljuča, se lahko izcimi bolezen. Mnogo se jih je že zadušilo; tudi, če so predebele kose požirali.

Tisti razposajeni jeziček me je zmotil, da sem pozabil s tinto napisati na papir trditev: požiralnik leži za sapnikom in je ž njim zraščten.

Za bodrilo in razvedrilo.

Rešitev ugank v 6. številu.

1. Skakalnica: Tvoje pisarije so ko v gnoju Job, duh je nekaj vreden, truplo polno gob.
2. Spremenitev: Jež, jed, ped, pet, prt, krt.
3. Skrivalica: Pridnost več velja, nego kup zlata.
4. Računska naloga: Janezek je star 15 let, brat njegov 18, in njegov oče 40 let. (Teh ugank ni nihče prav rešil!)

Uganke v 7. številu so prav rešili: Kodrič A., Bolhar Fr., Žerjal St., Šeligo J., Žiberna Jos., Kessler J., Drnovšek Lj., Bombek Iv., — Peter, — Joško, Preac, Puc, Muhič, Masterl C., Jeločnik P., Voštner Iv., Modri-njak, Oven Fr., Demšar Brigita, Knafeljc Ant., Zlebnik, Vončina A. in Loj., Podgarnik, Bugar.

1. Rešitev istoštevilčnice v 7. številu.

2	7	6	15
9	5	1	15
4	3	8	15
15	15	15	15

Polagaj v prazna polja številke tako, da bo navpično, vodoravno in diagonalno vsota števil 15.

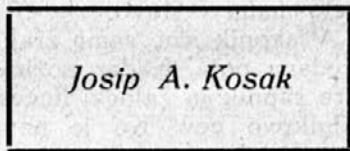
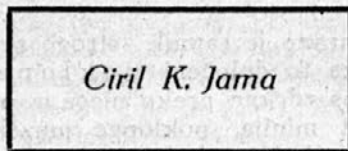
2. Rešitev premikalnice v 7. številu.

<i>a = Agata</i>	Stojan	<i>j = Janez</i>
	Agneza	
	Katarina	
	Peter	
	Suzana	

Premikaj ta imena tako, da dobiš od zgoraj navzdol eno moško in eno žensko ime.

1. Posetnici.

(Joško K.)

Kaj sta ta dva moža? (Obe posetnici dasta skupaj poklic teh dveh mož)

2. Skrivalica.

(Joško K.)

*Nj sp fgltn edrn ju onuci hifeucnk, b judmil jnmoi
tn fepeu jp ibrgucnk. Kpcfenm*

(Ključ k skrivalici). Kufeicmu = ptič, hgprinm = praded, lpbo = dom. žival.

Imena rešilcev bomo priobčili. Izžrebanec bo prejel lepo mladinsko knjigo.

gotovo znak dobre poezije. Seveda se Vam zelo toplo zahvalim za čestitke in mi le sporočite ime tistega pesnika, ki nima tako slabih talentov za kovanje pesmi. — Vladimir. Ti si mi poslal šopek svojih prvnencev. Vesel sem jih, ker pričajo o Tvoji marljivosti in, ako se ne motim, tudi o darovitosti. »Ob Krekovi smrti« je kar dobra in originalna misel, samo konjička-pegaza še nimaš prav na vojkah. Za rimo ne smeš uporabljati istih besedi zapored. In ritem seveda, to so pa hlače, brez katerih ne smeš iti na cesto. Še pošlji! — K. C. na Br. Ti si mi zelo všeč, ko pišeš: Nikdar še nisem pisal pisma, danes je prvo pismo, in sicer pesem. Sedaj sem začel po malem pesmi zlagati. Star sem 12 let. Ugaja mi druga pesem: »Brski Orličiči — to smo brihtni ptičiči. — Ko načelnik reče v red nastop, nam misli rojijo že drugod.« Seznan se najprej s slovensko slovnico in pa pravopisom, potem bodo pa pesmi kar same tekle, ako Te je Bog zato ustvaril. — Bog živi naše pesnike! — Ur.

Za natečaj »Telovadnica« so tekmovali trije, in sicer Ivan S. iz Šent Vida, Tone O. iz Blok in Stanko Ž. iz Ljubljane. Vsi so zelo pravilno opisali vsa orodja in vsak na svoj način. Najbolj v duhu razpisa in s prijetnim humorjem se je postavil Orličič Tone iz Blok, samo ga nekoliko sumim, da mu je pomagal njegov brat Žane, ki študira v Ljubljani. Nagrado je komisija priznala slednjemu. Spis bom priobčil v »Orličiču«.

Lojzika in Fanika Ornik, št. Peter pri Mariboru. Ker je bil zadnjič tiskarski škrat zelo hudomušen, pa vas je peljal na Bled, kar mu pa ne zamerite, saj je vožnjo sam plačal. Zato se je tudi nekoliko namrdnil, ko ste mu poslale popravek. Jakca bom tudi jaz malo za ušesa, kadar bodo iznašli tak radio za uhljanje. Upam, da smo si sedaj zopet dobri. — Ur.

Bloke. — Častiti g. Ante! Tudi mi bloški Orličiči smo se zbudili iz spanja. Zato sem se Vam namenil pisati pisemce in prosim, da bi ga natisnili v »Orličiču«. Tu nas je precejšnje število; vsi dobivamo »Orličiča« in ga prav radi čitamo. K telovadbi hodimo vsako nedeljo. Naš g. vaditelj je zelo prijazen z nami; pa tudi mi ga imamo vsi radi. Prihodnjic kaj več! Bog živi!

Čampa Ivan.

(Zaka! pa ne sporočiš, koliko vas je, da ste vsi naročeni na »O.«? Tako bi morali biti vsi Orličiči tudi naročniki »Orličiča«. — Ur.)

Bogojina. — Č. g. Ante! Sprejmite tudi moje pismo na veselo pošto. Sem naraščajnik iz Bogojine. Nas je lepo število naraščajnikov. Uči nas pridni načelnik Janez Vogrin. Imamo ga prav radi. Vsako nedeljo po desetem opravilu imamo telovadbo v novo sezidanem »Katoliškem društvenem domu«. Sedaj pa še krepak pozdrav. Bog živi!

Martin Vugrinec in sestra Anica.

Hrušica. — Dragi br. Ante! Prvič se oglašam pri Vas. in zato upam, da mi ne boste zamerili. Tudi na Hrušici pri Jesenicah smo pričeli telovaditi. Zbralo se nas je okrog 40. Razdeljeni smo na višji in nižji naraščaj. Telovadimo ob nedeljah ob 4. Telovadbo zelo ljubimo, ker nas uči vaditelj iz Jesenic. Tudi sestanke imamo vsak četrtek, katere vodi katehet g. Krašna iz Jesenic. Obiščete nas večkrat še drugi bratje iz Jesenic. Zato Vas lepo prosim, da nam vstavite teh par vrstic v »Orličiča«, katerega tako radi prebiramo. Bog živi!

Bergant Jožef.

Maribor. — Dragi g. Ante! Pošiljamo Vam in vsem Orličičem pozdrave iz Maribora. Pri nas imamo redno telovadbo dvakrat na teden; vsako soboto pa imamo sestanek v »Našem domu«, kjer je zbirališče vseh katoliških dijakov. Tehnični vodja naraščaja je br. Modrinjak, duševni pa br. Jurčec. Članov-dijakov nas je nad 60, »Orličiča« dobiva 30 članov. Sami pa izdajamo svoj list »Naš glas«, ki ga pišemo. Urejuje ga br. Petančič, piše pa br. Murko, ki list tudi ilustrira. Predavanja ima pri nas včasih kak g. profesor ali kak č. g. duhovnik, včasih pa predava kdo iz naše srede. Imeli smo tudi skromno »Krekovo in Slomškovo proslavo«. Pri tem predavanju so predavali dijaki sami. Pri vsakem sestanku je tudi nekaj deklaracij. Bog živi!

Naraščajnik »Dijaškega Orla«.

Sv. Jakob. — Častiti g. Ante! Od nas še niste prejeli nobenega sporočila. Zato sem se jaz namenil, da Vam pišem, kako se nam godi. Nas

je 20 Orličev. Imamo samo nižji naraščaj. Sedaj se vsi dobro pripravljamo na akademijo, katera se bo vršila dne 14. marca. Naučili smo se že vse štiri proste in tudi odsekovne vaje. Naš vaditelj je br. Peternel. Ima nas vse zelo rad, in tudi mi mu vračamo to s tem, da ga ubogamo. On se trudi z nami, da bi akademija bila čim lepša. Telovadimo vsak ponedeljek in vsak petek od 6. do pol 8. ure. Iz svoje srede smo si izvolili dva reditelja, ki pazita na Orliče, da se spodobno vedejo, in statistikarja, ki zapisuje, ali se Orličii redno in točno udeležujejo telovadbe ali ne. »Orliča« komaj pričakujemo. Vsi ga zelo radi prebiramo, ker je v njem marsikaj zanimivega in poučnega. O poteku akademije poročam pozneje. Prosim, denite ta dopis na veselo pošto! Bog živi!

Jeločnik Pavel.
(Tvoje poročilce lahko stavim za zgled drugim. Lepo je sestavljeno in veliko pove. Take reditelje bi morali imeti tudi drugi odseki, da bi se Orličii res tudi vzgajali za odlične Orle. »V trudu in znoju«, kajne, Pavle? — Ur.)

Št. Jernej. — Č. g. Antel! Od nas še niste prejeli nobenega sporočila. Gotovo ste mislili, da spimo. Pri nas je Orličev 22. Včasih se malo skregamo, pa smo takoj zopet prijatelji. Telovadbo imamo ob nedeljah ob 9. Večkrat priredimo tudi igre. Za Miklavža smo igrali »Tončkove sanje«. Zdaj se pa učimo »Palček Potep«. »Orliča« radi čitamo. Pozdrav v imenu vseh Orilčev! Tudi g. kaplan Vas pozdravljajo. Bog živi!

Oblak Ignac.
(Zelo sem vesel, da se tudi na Dolenjskem tako pridno gibljete, Orličii. Vidim, da ste v skrbnih rokah g. kaplana, le lepo ga pozdravite tudi v mojem imenu. Samo nekaj še. Malo več bi Vas pa le, lahko bilo. Velja!)

Št. Janž na Dravskem polju. Komaj sem doživel čas, da Vam kaj sporočim o našem orlovstvu. Zdaj se je začelo gibati naše orlovstvo očitno na javnih prostorih, ki je bilo prej samo z mislijo na javnem. Bili so že dalj časa člani in članice, Orličii in Orličice. Pa prišel je čas, da so šli vadijtelji k vojakom, da odslužijo svoje mesece. Vadijtelji so odšli in orlovstvo je zaspalo. In spet so se pojavili vadijtelji, da vzbudijo Orle. Pojavila se je tudi vadijteljica za Orličice, ki jih je v naši vasi menda največ iz vse župnije. Priglasilo se jih je toliko, da imajo telovadbo same zase. Sedaj je pri nas življenje in veselje doma.

Franc Toplak, dijak,
Št. Ilj. — Č. g. Antel! Iz dolgega zimskega spanja smo se zbudili tudi mi, šentiljski Orličii. Zelo Vas zanima, kako se še kaj imamo pri nas? Na praznik sv. Treh kraljev smo obhajali božičnico. Nas Orličev je: nižjega naraščaja okrog 40, višjega pa 10. V imenu vseh Orličev Vas pozdravlja iz Št. Ilja. Bog živi!

Jožef Maček in Mirko Pestiček, Orliča.
— Br. Antel! Prejmite prvi pozdrav od Ježenskih Orličev. Nobeden se še ni oglasil od nas, pa vendar še nismo zaspali. Telovadimo vsako nedeljo po drugi sv. maši. Nižjega naraščaja nas je okoli 14. Sčasoma nas bo že več. Za vadijtelja imamo br. Fr. Dovča. »Orliča« imamo skoraj vsi naročenega. Vsikdar ga nestrno čakamo. Februarja bomo nastopili na telovadni akademiji. Joj, kako se tistega dneva veselimo! Nastopili bomo s prostimi vajami za l. 1926. Znamo že vse štiri. Vsem Orličem: Bog živi!

Dovč J.
(Tako je prav. Kdor ni za nobeno rabo, naj gre za peč, drugi pa k Orličem. — Ur.)

Prejeli smo v oceno: Palček Potep, pravljica igra v treh dejanjih. Spisal A. Pajmé. Cena 5 Din in se naroča pri »Sveti vojski«, Poljanski nasip, Ljubljana. — Pravljica svet palčkov je najlepše torišče za odre naših malih in je zgodnica zelo lepa in igriva lahko uprizorljiva. — P. S. — Uredništvo bo vpslane mladinske knjige vedno ocenilo in priporočilo.

»Orlič« izhaja vsak mesec. — List izdaja uprava »Mladosti« (dr. Stanko Žitko). — Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Ljudski dom. — Naročnina (VI. letnik) za odseke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, 8 Din na leto, za vse druge naročnike 12 Din. — Urednik; Fran Zabret. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.